

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De tertio gradu spiritualis profectus, circa victoriam tentationum. Cap. V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

dam caelesti, consumitur inquietudo, & tumultu passionum exuritur.

4 p. vit. cap. 10. Praeclaram hac de re doctrinam legi, in vita B. M. Magdalene de Pazzis, ei a S. Ioanne Evangelista in raptu quodam traditam. Anima, que in se habebit perfectionem humilitatis, facillime possidebit amorem, absque eo quoddam aliud exercitium adhibeat, ad eum obtinendum. Et numquam inuenietur cor hominum plenum humilitate, quin sit plenum amore, quo anima perfecte Deo vnitur, & fit vnum quid cum illo, per participationem. Vir humilis, inquit S. Dorotheus, absque perturbatione degit, & molestia, imò incredibilem animo sentit quietem. Idem S. Dorotheus, animi tranquillitatem, a passionum tempestate liberam orituram ait, si quis sanctorum Patrum regimini se plene subdiderit, idque se in se expertum esse scribit, cum quadam sui admiratione, & metu, ne ex diaboli astu oriretur, sed cum id suo narret Spiritus Magistro, haec ab illo audiuit: Quicumque sese tradiderit obedientiam suorum Patrum, & illorum arbitrio regendum se dederit, ista haec profecto quiete & animi tranquillitate fruatur. Et hanc ipsam tranquillitatem B. Lydium obedientibus perfecte sanctae Ecclesiae & Confessario suo, promittebat, vti scribit in eius vita Ioannes Burgman.

serm. 2. serm. 5. 2 p. c. 1. serm. 7. Porro, idem S. Dorotheus, de passionum perturbationibus disserens, has inde oriri docet, quod seculo nosmetipsos non accusamus, nec qua debemus, diligentia quarimus nos ipsos priuatim arguere. Hinc omnis nostra molestia & afflictio promanat: hinc est, quod quietem numquam, & nullibi pacem animi nascimur. Neque id quidem mirum: quandoquidem ore sanctorum omnium celebratum ac contestatum habemus, nullam, praeter hanc, ad Deum patere viam. Nec vnquam aliquem vidimus, aut audiimus, qui alia, quam hac ad Deum accesserit via, aut ad quietem peruenire valuerit. Et infra: Quare multum confertis, apprimet, nos adiuvat, & perquam quietos reddit, nec non ad vitam profectum adducit, si nos ipsos, non alios, in omnibus que contingere solent, accusauerimus, auctoresque malorum omnium dixerimus.

98. Ne autem passiones repente nos aggrediendo, in peccati adducant periculum, salubre tradidit consilium S. Ambrosius: Cauere, inquit, debemus, ne in perturbationes prius incidamus, quam animos nostros ratio componat. Exanimas enim mentem plerumque aut ira, aut dolor, aut formido mortis, & improviso percussit ictu. Ideo praenire pulcrum est cogitatione, qua voluendo mentem exerceat, ne repentinis excietur commotionibus, sed iugo quodam rationis, & habentis constricta mitescat.

1. r. offic. cap. 1. Hoc etiam Seneca docuit: Sapientes, inquit, iusserunt me stare assidue, velut in praesidio positum, & omnes conatus fortuna, & omnes impetus proficere, multo antequam incurrant. Illis grauis fortuna est, quibus est repentina. Facile eam sustinere potest, qui semper expectat. Nam & hostium aduentus eos prostermit, quos inopinatus occupauit. At qui futuro se bello, ante bellum parauerunt, compositi & aptati, primum

De Conf. ad Helu. cap. 5. qui tumultuosissimus est, ictum, facile excipiunt. Et De Conf. alibi: Quae multo ante praesens sunt, languidius incurrant.

cap. 9. Haec ergo examinata, ostendent, an profecerimus, circa hoc secundum caput malorum diminuendorum, per destructionem motuum inordinatorum, qui ex passionibus, tanquam ex infitis naturae radicibus, pullulare solent.

CAPVT QVINTVM.

De tertio gradu spiritualis Profectus, circa victoriam tentationum.

GRadus tertius malorum diminuendorum, perficitur disperdendo, & versatur circa tentationes.

Pro qua re, primo notanda est doctrina S. Bernardi certissima, deriuata ex Scriptura & experientia quotidiana: Praemonitus, inquit Bernardus, vos esse volo, neminem super terram, absque tentatione victurum, vti cui forte tollitur aliqua, alteram securus expectet. Quae in re, consideranda est nobis, tam benigna Diuina pietatis dispensatio, vti quibusdam nos tentationibus patitur diutius occupari, ne forte periculosiores occurrant: ab aliquibus vero citius liberet, vti possumus in aliis, quae vtiliores nobis praesens fore, exerceri.

Notandum secundo, homines triplici modo tentari, vt ait Abbas Theodorus apud Cassianum, plerumque ob probationem, nonnunquam ob emundationem, interdum ob merita delictorum. Quae multis Scripturae sententiis & exemplis tibi confirmat.

Notandum tertio, motus tentationum, vt scribit S. Antonius Abbas, esse triplices: alios oriri a complexione naturali, alios a cibo & potu copioso, alios a daemone. Tamen praeter has origines tentationum, ex vel oriuntur primo, vel magis excitantur, etiam a prauis habitibus, in actum prauum prodeuntibus, per obiectum aliquod sensibus occurrens excitatis. Sic etiam Abbas Serapion apud Cassianum, sine vilo incitamento anime, solius instigatione ac pruritu carnis, aliam, non a passionibus immediate, sed a diabolo corpus nostrum, vel sensus, vel imaginationem alterante, procedere. Nam vti dicebat vir sanctissimus, noster P. Cornelius Vischaenus Belga apud Sacchinum: Demon nobiscum pugnat, hastam gladio, seipso. Hastam, cum quasi eminus, externarum rerum specie obiecta sollicitat: gladio, cum per corpus nostrum, nos cominus aggreditur: se ipso, cum phantasmam ipsam inuadit, eamque varie mouet: & id tertium certamen est grauisimum, & hoc maxime viros pietati deditos oppugnare, hancque esse non in vltimis causam, cur viros bonos, a saeculo Deus ad Religionem vocet: vt Magistri, quorum hac in pugna insuetudo, rectioque est necessaria suppetant, quorum ductu, & praestigii tui, expeditum in virtutu stadio teneant cursum.

Vit. PP. 1.7. c. 25. num. 4. Ros. pag. 678.

sum. Aliter tentationes diaboli expellit Abbas Achilles, requisitus, quomodo adversum nos possint demones Per voluntates, inquit, nostras. Et adiecit: dicens: Ligna Libani dixerunt, Quam grandia sumus & alta, & parvissimo ferramento incidimur, nihil ergo ei demus ex nobis, & nos non poterit incidere. Venerunt ergo homines, & fecerunt in securi manubrium ex ipsis lignis, & ita incidunt. Ligna ergo, sunt anima: securus, diabolus: manubrium, voluntas nostra est. Per malas ergo voluntates nostras incidimur. Sed & sine vlla demonis cooperatione tentationes exurgunt, hoc est, pravae cogitationes ad peccatum nos incitantes, a folius arbitrij nostri libertate, ut & peccata quaedam, ut bene docet post Origenem & S. Augustinum, S. Thomas, & Abbas Moyses, apud Cassianum, & Chriftus docuit S. Brigittam hoc ipsum. Hinc cum Abbas Pimenius requisisset Abbatem Abraham, quemadmodum nos demones impugnant, ait: Demones nobiscum non pugnant, (id est, semper,) quia voluntates eorum faciunt, sed nostra nobis voluntates, demones facti sunt, & tribulant nos. Demones pugnaverunt cum Abbate Moyses, & similibus eius, nos autem, voluntates cordis nostri impugnant. Quocirca S. Augustinus: Non omnia, inquit, vita iniqua vitia, tribuenda sunt carni. Et alio in loco: Inducitur tibi bellum, non solum adversus suggestiones diaboli, sed adversus te ipsam: In te, ipso, est flagellum tuum: sic rixa tua tecum: sic vindicatur in rebellem adversus Deum, qui pacem habere noluit cum Deo. Unde bene docet Vasquez: nec omnia peccata, nec potentiam peccandi, oritur ex fomite; sed sine illo animam posse peccare, & solere.

Ut ergo ex statu tentationum, profectus noster agnoscat, de illis tantum tentationibus potissimum huc loquar, quae non tam a diabolo, quam a propria nostra pravitare descendunt, scilicet, ex pravis habitibus; & peccatis nostris, ac mala consuetudine, & neglecta passionum inordinatarum refrenatione. Nam de tentationibus quae Deo permittentur, ab ipso diabolo procedunt, longe diversa est ratio: siquidem tales, potius profectum in virtutibus, quam defectum indicant, ut paulo post, in fine huius capituli dicam. Bene enim docet S. Ignatius in lib. Exercitiorum: Eorum, qui promouent in bono salutis, (seu ut est in textu Hispanico, quos S. P. scripsit Exercitia) illos, qui procedunt de bono in melius, bonus Angelus, tangit talem animam, dulciter, leniter & suaviter; quemadmodum gutta aquae, intrat in spongiam. Malus vero tangit acriter, & cum strepitu & inquietudine, sicut gutta aquae cadit supra petram, &c. Cuius sane diversitatis ratio, est dispositio animae, illi contraria vel simili. Nam dum est contraria, intrant eum strepita, & pulsus perceptibili: nullas autem maior est strepitus, quam in tentationum, quarum vel minima indulgendo, profectum impeditur. Nam ut ait Ioannes Carpathiorum Episcopus: Etiam parva tentationi indulgendo, impeditur in progressu, virtutis cupidus. Fidem tibi faciet Eccl.

neus, tantillus pisciculus, qui prograndem onerariam, solo actu sicut, eiusque cursum cohibet penitus. En vides rem maximam praepediri a minima.

Profectus autem circa tales tentationes cognoscitur ex his: Primum, si non pertrahant ad peccatum; hoc petere debemus quotidie, Christi iussu, dum dicimus: Et ne nos inducas in tentationem; ne scilicet ab ea superemur, & ad peccatum inducamur, uti exponit S. Augustinus & Theophylactus in Comm. in Matth. & Abbas Isaac apud Cassianum. Et sic resistentes tentationibus B. Beda, ait, a S. Matthaeo appellatos iustos, quos S. Lucas, Reges appellat. Ipsi sunt enim Reges magni, quia tentationum suarum moribus, non succumbere consentiendo, sed regendo praestiterunt. Imo & eas expugnando. Non est vlla maior victoria, inquit S. Cyprianus, quam quae a cupiditatibus refertur. Dum enim his demon contra nos vitur, ut loquitur S. Chrysostomus de tentationibus lohis, qui eis resistit, multas accipiens in se tela, ipse telum diabolus confodit. Victoria, ait S. Gregorius Nyllenus, nisi aliquid victum sit, esse non potest. Cum illo igitur, quod in nostra natura mutabile est, tanquam cum adversario, ea ratione composui decertemus, ut ipsum non deiciamus, sed cadere non permittemus, victoria sumus. Hoc autem curandum esse nobis, non tantum in aetate maturae, sed ab ipso liberitatis usque exordio, monuit S. Macarius Aegyptius in Romano Martyrologio valde laudatus. Qui, inquit, vitam Christianam exactissime dirigere desiderant, inprimis curare debent, illam partem animae, quae facultatem intelligendi discernendique continet, ut cum vim ad amissum indicandi, quid bonum, quidve malum sit, adepti fuerimus, poterimusque plane discernere, quae praeferatur naturam, in ipsam puram naturam invehuntur, recte & indeflexe convertemur: atque illa discretionis facultate, tanquam oculo viantes, nullum consensum, nullum denique foedus cum pravis suggestionibus ineamus. Et ita dum unum honorati, digni Domino euadamus. Idem alio in loco prudentes, ait, cum affectiones ingruunt, non obtemperare: sed appetitionibus pravis irasci, & earum hostes se constituere. Ascendit ad hunc gradum profectus, tum per acquisitionem intentionum habituum per multos actus praestitum ferventes & intentos, productorum, tum per eximie purum usum SS. Eucharistiae, quae, ut scribit S. Bernardus, in grauioribus, tollit omnino consensum: tum per serium usum meditationum, ad reformationem morum, institutarum. Siquidem, inquit S. Climacus, qui per orationem, immundum canem a se abigit, pugnantis leoni comparatur. Et ita Theodoretus in religiosa historia, ait virum sanctum Theodosium, deprecatione & hymnodia videntem asiduae cupiditatem, & iram, & arrogantiam & alias animi belluas sopuisse. Dicebat Abbas Ioannes apud Ruffinum: simile esse debere monachum, homini sedenti sub arbore: qui respiciens feras diversas, & serpentes venientes ad se, cum non poterit eis resistere, ascendit in arborem, ut euadat: ita & monachus, sedens

f. cl. lib. 10. n. 61. Vit. PP. 1.7. c. 25. num. 3. Orig. l. 2. c. 20. Aug. l. de dogmat. cap. 82. 102. S. Tho. 1. p. q. 114. 2. 3. & 112. q. 80. a. 4. Cass. Col. 1. c. 57. 114. Ciu. cap. 3. In Pf. 75. Vasq. to. 2. in 1. p. disp. 118. c. 3. u. 39. 103. Reg. 7. 2. heb. de discern. spirit. 104. In Do. cum. spirit. n. 24.

in cella sua: & respiciens prauas cogitationes venientes ad se, cum non potuerit eis resistere, obfugiat per orationem ad Dominum, & saluabitur. Quod sic confirmat S. Macarius: Moyses in bello quod gerebatur aduersus Amalechitas, quando manus in calum extendebat ad Deum, vincebat Amalechitas, cum autem demitteret manus, Amalech superior erat; tua vero, qui audis hæc gesta, mens ne procul abeat, sed cum illa, rerum veterarum figura fuerint & umbra, eadem tibi ipsi adapta. Nam quando tumque animi tui manus & cogitationes extenderis in calum, Dominus, adherere volueris, cogitationibus tuis satanas inferior erit. Et quo pacto diuinam potentiam miri terribi corruperint, ita nunc etiam muri vitiorum, qui mentem tuam impediunt, vrbesque, satanas, hostes demique tui, virtute diuinâ perdentur. Studium enim orationis & impetrat, & confert, magnum animæ robur, & stabilitatem, & adamantinam quandam duritiem, contra ictus tentationum, quibus in deuota mens, tanquam mollis cera cedit. Hinc Abbas Theodorus apud Castianum, cum Coll. 6. cap. 11. fin. dixisset, virum perfectum in tentatione manere semper immobilis, subdit cap. sequenti; Mens viri iusti non debet esse similis cera, vel alterius cuiusque materia mollioris, que semper characteri signantium cedens, pro eius forma & imagine figuratur, quam, in se, tantum retinet, donec alio rursus super impresso signaculo, reformetur, atque ita fit, ut nunquam in qualitate sua persistens, ad formas eas, que imprimuntur, semper conuertatur & transeat, quum potius debet, velut quoddam esse adamantinum signatorium, ut inuidabilem mens nostra figuram, sui semper custodientem characteris, vniuersa, que incurritur, sibi ad qualitatem sui status, fighet atque transformet, ipsa vero insensibili nullis incurribus possit. Aliâ similitudine hanc rem declarat S. Augustinus, describens perfectæ virtutis Christianum: In omni tentatione Christianus non cadit, etsi impellitur. Nam quadratum lapidem, quocumque pterteris, stat: sic ergo conquadrantini, ad omnes tentationes parati: quicquid impulerit, non vos euerat: statem te inueniat omnis casus. Inueniet autem, si bene orando, & viuendo in Dei timore promeribimur efficacia Dei auxilia, sine quibus tentationes non vincuntur. Non aliter vincemus inquit S. Chrysostomus, quam si per vitam optimam, supernum nobis auxilium conciliemus. Conciliabimus autem illud, si dabimus operam, ut functiones nostras rectè obeamus. Nam, qui à Deo se operat inuari, inquit S. Basilus, is nunquam deserit, quod se addeceat officium suum. Qui autem hoc facit, is diuino auxilio nunquam destituitur. Quapropter danda in eo opera est, ne villâ in re, conscientia nostra nos condemnet: scilicet negligentia in occupationibus, & functionibus nostris. Sed omnium maximè, post diuinæ gratiæ auxilia, conducit, ne nos tentationes inducant in lapsum peccati, perpetua nostrorum sensuum, & potentiarum custodia, in tot extrinsecis occasionibus peccatorum, quibus vita huius conditio, referta est, velimus, nolimus. Explicat hoc tali similitudi-

ne S. Macarius senior: Si mihi, inquit, status quemdam, per loca nemorosa, spinis, & luto plena transeuntem, ubi reuerberet ignis, gladius, sine affixi, precipitia, & aque non pauca: nihilominus acris ille & diligens, atque imperterritus, habens oculum pro duce, attentè planè transgredietur loca illa difficilia, ex omni parte continens vestem suam manibus pedibusque, ne inter nemora illa, & spinas discerpatur, aut luto maculetur, aut discindatur à gladio, & oculus vniuersum corpus ducit, cum sit lumen ipsius, ne per precipitia dilabatur, aut demergatur aquis, aliquando aliâ iniuriâ afficiatur, si verò quispiam piger, remissus, socors, tardus, & ignauus, per talia loca gradatur, vestis eius hinc & inde defluens, in nemora & spinas dislapsa discerpatur, aut ab igne exurit, quia non vndique eam viriliter tenet, aut ab affixu ensibus scinditur, vel polluitur luto, & vi semel dicam, perdit eiusdem præclarum illud & nouum vestimentum, propter negligentiam, ignorantiam, & incuriam suam. Immo etiam nisi rectè atque diligenter oculum adhibeat, etiam ipse in vallem precipitabitur, aut aquis submergetur. Ad eundem serè modum anima, qua corpus gestat, velut præclarum quoddam vestimentum, prædita facultate discernendi, dirigente totam animam cum corpore transeuntem, per nemora & spinas vitæ, per lutum, ignem, precipitia, hoc est, desideria & voluptates, & reliqua absurda sæculi huius, ex omni parte debet cum sobrietate, robore, studio, ac diligentia coercere, & conseruare se ipsam, corporeamque indumentum, neubi dissipetur ab huius mundi nemoribus, & spinis sollicitudinum, negligentiarum & distractionum terrenarum, aut ab igne concupiscentiæ exuratur: ea, inquam, velut induta, oculum auertit, ne praua videat: similiter & aurem subducit, ne detractiones audiat: & linguam ne vana loquatur: manus & pedes ab omnibus malis operationibus, auertit quoque se ipsam animam ab occupationibus malis, conseruans cor, ne cogitationes per mundum volucetur: hocque modo summo cum labore atque studio, cohibens vndique diligenter membra corporis, à vitiis minime dissipatum, non adustum, neque luto maculatum conseruat, præclarum corporeum indumentum. Ipsa denique per voluntatem illa cognoscendi, intelligendi & discernendi peritam, & vi plene discam, per virtutem Domini conseruabitur, que se ipsam pro viribus coercet, & ab omni desiderio mundano reuocat: & sic à Domino capio auxilium, ut vere custodiat, à prædictis malis: Vbi enim Deus conspexerit quemdam, strenuè declinantem voluptates vitæ atque distractiones, sollicitudines crassas, laqueosque terrenos, & occupationes cogitationum vanarum, præbet illi auxilium peculiare gratiæ, animamque, illam, que præsens sæculum nequam, viriliter transeat, conseruat illam. Si quis autem in discordiâ & pigris sine vllâ attentione, conuertitur in hac vitâ à minime declinans sponte sua, vniuersa mundi desideria, nec solum Dominum toto corde requirens, in spinas & nemora huius mundi ruit: & ab igne concupiscentiæ, corporea vestis exurit, & à luto voluptatum polluitur. Hæc sui custodia commendatur in S. P. N. Ignatio, à Petro Massæo: Non minus, inquit, acuratè, animum ab omni labe tuebatur, quam

hom. 4.
init.

l. c. i. vi.
12.

qui pretiosi ornatu vestibus, via lulentia coguntur incedere. Hanc ob causam in Vitis Patrum, dixit Ros pag. 612. n. 47. quidam senex: Taciturnitati operam da: & nihil vanum cogites. & intende meditationi tuae, siue quiescens, vel surgens cum timore Dei: & haec faciens, malignorum impetus non timebis.

112. Secundo, profectus in tentationibus disperdendis cognoscitur, si nec ad periculum peccati proximum inducat. Quod consequimur, si ipso initio tentationis, generose eam repellamus, vti omnes Sancti faciendum monent. Et Cassianus cum SS. Augustino, Hieronymo, Benedicto, Et tales, primis sunt robustiores, vt gradu 15. dicit S. Climacus, subdens, secundum genus eorum, qui in tentationum victoria profecerunt magis. Qui autem, inquit, reluctando fugat, (scilicet demonem tentantem, vel naturae impulsam, ad vitia propellentem) ei similis est, qui persequitur inimicum suum, non tantum vt prior, fugat, sed repellit.

113. Tercio, si non perturbent vehementer, & inquietent animum, etsi relecta strenue. Vt nullo modo commoueat animum tentationes, curandum non est, imò iudicio S. Basilij nec sperandum. Impossibile namque est, inquit ille, in hominis anima, aliquam à tentationum flatibus non excitari commotionem. Dum exigui sum momenti & pauca numero peccata, leniter ac sensim aliquosque mouemur: sicut solent tenella planta hac illac motu sui surro impulsa, aura leniter ac placide spirantis. Sed vbi plura accesserint grauioraeq; peccata, iuxta proportionem coalescentis peccati, intendi solet & animae agitatio. Quae cum non perturbat vehementer tentatum hominem, vti antea solebat, ceteris paribus, est id bonum signum profectus. Nam, vt idem ait S. Basilij: Sedata animi & quieta constitutio, virtutis est argumentum certissimum. Hoc Dei beneficio assequuntur, qui sibi & studio virtutum, & profectui attendunt. Animus enim, inquit S. Basilij, qui mentem suam peruigilem, & in actionibus rectis, perpetuo occupatam tenuerit, eiusmodi exercitatione, consuetudineq; mores suos, ad aequitatem & iustitiam, modestiamque ac tranquillitatem componet, atque perpoliet. Idem verò, vbi mentem agitare destiterit, & in res cognitione dignas, exzendere, exemplò, velut importuni canes, & proterui absente moderatore, foras se dant, & vehementer in ipsum oblatrant, & variis modis dilacerare conantur, quippe cum earum singula, vitalem ad se vim quamq; rapiant. Siquidem, est duplex animi vis, quarum altera attingit corpus, vitalis scilicet: altera, quae tota in perficienda veritate versatur, quam rationem appellamus. Vitalis, in corpore agit naturaliter: Rationalis, volatariè. Animus qui vim rationalem insituerit, vt perpetuo peruigil sit, dupliciter vitiosos corporis motus conspiciat, atque tranquillat: siquidem & se in rebus prioribus sibiq; affinis occupat, & motus corporis sui confusatos, obseruatos cohibet atque compescit. Si verò ignauia deditus, otiosam vim contemplatricem reliquerit; tunc torpentem vitalem vim, natae libidines

corporu, paritaeq; nullo moderante, probibente animu ad suum appetitu, & functiones pettrabunt. Merito igitur S. Bernardus, tranquillitatem in tentationibus ait inesse hominibus perfectis: De superiori loco anime, inquit, hoc intelligitur, ne quietem mentis, quam in Deo habet, tentante diabolo, deserat, sed vndecumque ille tentauerit, ipsa in Deo fixa, constanter in tranquillitate permaneat. Haec posterior sententia, conuenit perfectis, qui cum Helia dicere possunt: Viuit Dominus Deus Israel, in cuius conspectu sit: & illud de Ioanne Apostolo: quia sicut ille est, & nos sumus, in hoc mundo. Haec inquam sententia, conuenit perfectis, qui iam in sua conuersatione, quodammodo imitantur statum eternitatis.

Quarto, si tentationes non oriantur saepe, ex nostra culpa recente, vel incuria, sed ex Dei nos probantis permissione, sine his enim vita nostra non ducitur, vt bene docet S. Augustinus. Et idem etiam viri sanctissimi, tales tentationes passi sunt, probationis causa. Et Christus Dominus ipse, tentationes passus est, quamquam alio modo: quippe, vt ait Abbas Serapion apud Cassianum, nequaquam aculos concupiscentiae carnalis expertus, quibus nos necesse est, etiam ignorantes, inuolui compungi. Nam tentatio eius foris, non intus fuit, vt ait S. Gregorius, quia tentatus est per suggestionem diaboli, nihil in se contradictionis tolerando: nec mortisum delectationis sentiendo, vti nos tentamus, qui plerumque in delectationem, aut etiam in consensum labimur. Imò vt clarius expressit S. Ioannes Damascenus, Malus ille, (id est daemone) extrinsecus, ac non per cogitationes adortus est Christum, quemadmodum & Adamum: nam ne illum quidem, per immensas cogitationes, sed per serpentem impetuit. Sed Sancti accurati, non patiebantur eas, quae oriuntur, vel ex culpa aliqua, nostra immediata, & recentis, (secus de veteri) nec quae ex incuria, & negligentia sui custodia, pullulare solent. Atque ita bene stater Thomas à Iesu, in quem, post haec scripta incidit, ait: Multum inter sese distant tentationes, incipientibus, vel proficientibus, siue perfectis contingentes. Nam quae incipientes impugnant, saepe ex petulantia carnis, aut immortificatione promanant. Quae verò his, qui sensus habent exercitatos, obueniunt, potius à demonum inuidia quam à propria carnis corruptione deriuantur. Praeterea incipientibus, à rebellis carnis motu inopinatae, ante vllam animae operationem, similes pullulant tentationes: perfectis verò, vel aliquo aliter purgatis, prius in imaginatione, turpis cogitationes representantur, quam carnis motus insurgant. Imò aliquando, ipsa silente, tentatio imaginationem totumq; hominem exagitat.

Quinto, si non oriantur etiam accedente causa, vel occasione vehemente, & graui, naturaliter apta ad commouendum hominem. Hoc Abbas Charemon apud Cassianum, illos consequi ait, quorum mens ad subtilem profectum puritatem. Et subdit: Istud est mirabile opus Dei, hominem carneum, carnales affectus respuisse, & in tantis rerum atque incursum varietate, vnum tenere animi statum.

Cass. coll. 6. c. 13.
Aug. in Pl. 136.
Hier. ep. 21.
Ben. reg. 4.

in Pl. 61.

Conf. monast. cap. 8.

Ibid. c. 3.

tem. at. passio.

1.5. l.1.

fer.

fer.

na. 1.9. cap. 12.

cap. 7.

cap. 3.

cap. 7.

cap. 3.

cap. 7.

cap. 7.

cap. 7.

cap. 7.

cap. 7.

cap. 7.

cap. 7.

cap. 7.

cap. 7.

statum, atque immobilem in omni accidentium per-
mucatione durare. Quid virtute fundatus senex qui-
dam, cum apud Alexandriam; turbis infidelium cir-
cumfusus, non solum maledictus, verum etiam grauis-
sima impellentium vrgeretur iniurijs; a subsannan-
tibus laceretur: Quid miraculi Christus vester; quem
cetera fecit: Ille inquit, vt hic ac maioribus, se insuleri-
tis, non moueat, nec offendar iniurijs.

116. Sexid, si eadem; & similes prateritis, quae nos
inuadebant initio nostrae conuersionis; nunc
superentur citius, facilius, & minus sentiantur.

1.5. in c. 11. Quidam, inquit S. Gregorius, in tantum proficiunt
culmen perfectionis, vt ab eis, quidquid a mente ingerit-
tur, quidquid a carne, leuiter superetur: dum conuenire
in pugnam non sinitur. Et hanc quidem victoriam,
de omnibus sensibus, electi percipiunt. Non tur-
bati iniurijs, inquit S. Dorotheus; ac circa omnem
animum angorem persistere, euident est mortificationis
(hoc est, profectus in mortificatione) indicium.
Hic gradus profectus spiritualis, tum aliis mo-
dis acquiritur, tum bono vsu & feruenti SS. Eu-
charistiae: quae, vt ait S. Bernardus, minuit sensum
in minimis. Hoc experiebatur in se post vite pre-
teritae lapsus in peccata; & difficultates in virtu-
tibus contrariis, S. Augustinus, cum antea id
non sentiret. Quod etiam de vitroque suo statu
expertum se ait S. Cyprianus,

1.9. Conf. cap. 11. Septimo, si veteres tentationes minuuntur vel
cessent ex toto: Pro hac re S. Augustinus lib. de
diligendo Deo; gratias agebat Domino. Cum
enim dixisset, se vltimo modis a peccato conserva-
tum; scilicet, occasionis subtrahere, restitendi dat a vir-
tute, affectionis sanitate; hanc vltimam explicans,
ait: a quibusdam peccatis, tam longe me fecit tua mise-
ratio Domine, vt penitus abominer ea. Et ne vlla me
quidem eorum tentatio molestaret. Quod quidem
Deus duobus modis confert seruis suis. Primum,
ordinaria via; in praemium heroicorum ope-
rum, ab illis patratorem, vigore alius virtutis;
quae alicui peccato contraria est. Tales S. Cli-
macus comparat hominibus, qui surrexerunt a
mortuis; & in tertio ac vltimo gradu, ponit in-
ter eos, qui tentationes vincunt. Qui canis im-
mundi impetum, redegit ad nihilum, is, est in carne su-
perstes, iam tamen ex acervo surrexit. Secundo id
Deus via extraordinaria concedit sine praeniiis
multis actibus illius virtutis, sed repente & ino-
pinatè, ex merà beneficentiâ suâ diuinâ, sine
praeniiâ dispositione humanâ. Sic S. P. N. Igna-
tio, carnis vitis olim inquinato, ipso eius con-
uersionis initio, contulit donum eximiae casti-
tatis, cuius beneficio, totâ vitâ deinceps, per an-
nos triginta quinque, non tantum a tentationi-
bus carnis, sed etiam ab imaginationibus & cogi-
tationibus immundis proflus liber extitit, vt
scribunt Ribadeneyra, & Ioannes Petrus Maf-
feus. Sed his clariùs P. Iacobus Laynez, in scri-
pto quodam; quod dictauit P. Alphonsus Sal-
meroni de vitâ S. Ignatii, quod scriptum aucto-
ritate Apostolicâ relatum est in processum

117. Septimo, si veteres tentationes minuuntur vel
cessent ex toto: Pro hac re S. Augustinus lib. de
diligendo Deo; gratias agebat Domino. Cum
enim dixisset, se vltimo modis a peccato conserva-
tum; scilicet, occasionis subtrahere, restitendi dat a vir-
tute, affectionis sanitate; hanc vltimam explicans,
ait: a quibusdam peccatis, tam longe me fecit tua mise-
ratio Domine, vt penitus abominer ea. Et ne vlla me
quidem eorum tentatio molestaret. Quod quidem
Deus duobus modis confert seruis suis. Primum,
ordinaria via; in praemium heroicorum ope-
rum, ab illis patratorem, vigore alius virtutis;
quae alicui peccato contraria est. Tales S. Cli-
macus comparat hominibus, qui surrexerunt a
mortuis; & in tertio ac vltimo gradu, ponit in-
ter eos, qui tentationes vincunt. Qui canis im-
mundi impetum, redegit ad nihilum, is, est in carne su-
perstes, iam tamen ex acervo surrexit. Secundo id
Deus via extraordinaria concedit sine praeniiis
multis actibus illius virtutis, sed repente & ino-
pinatè, ex merà beneficentiâ suâ diuinâ, sine
praeniiâ dispositione humanâ. Sic S. P. N. Igna-
tio, carnis vitis olim inquinato, ipso eius con-
uersionis initio, contulit donum eximiae casti-
tatis, cuius beneficio, totâ vitâ deinceps, per an-
nos triginta quinque, non tantum a tentationi-
bus carnis, sed etiam ab imaginationibus & cogi-
tationibus immundis proflus liber extitit, vt
scribunt Ribadeneyra, & Ioannes Petrus Maf-
feus. Sed his clariùs P. Iacobus Laynez, in scri-
pto quodam; quod dictauit P. Alphonsus Sal-
meroni de vitâ S. Ignatii, quod scriptum aucto-
ritate Apostolicâ relatum est in processum

gradu 15. Decimo, si nunc, sit maior sensuum mentisque
custodia: ex cuius neglectu multa tentationes
exurgunt. Sunt enim quinque sensus, ait S. Hiero-
nymus, quasi quaedam fenestrae, per quas vitiorum ad
animam introuit est. Sum, inquit S. Gregorius, a-
nimo nostro foramina egrediendi, per quae concupiscentia
habita culum intrat mentis. Mens ergo nostra,
quam Herocles apud Photium, appellat, sensuum
pedagogum, eos custodiat, clausos ad mala ha-
beat: si habet, proficere se indicat.

Rib. 1.1. cap. 2. Notandum hoc loco est, vera esse omnia
Maff. 1.1. cap. 2. quae dixi, spectato ordinario vitâ spiritua-
lis cursu. Verumtamen non semper tentatio-
num vehementia, indicat exiguum in tentatis
pro-

Compulsorialem Toletanum factum Madriti,
pro Canonizatione S. P. Ignatii, & a S. Rotae
Romanae Auditoribus approbatum; in Rela-
tione Summo Pontifici datâ.

118. Oportet, si noua, quae in idem, vel pauciori-
bus occasionibus; antea non exurgebant, etiam
nunc non sentiantur. Et hoc sensu S. Augusti-
nus, & ante illum Tertullianus, & Cyprianus,
Chrysostomus & Euthym. explicant illud Mat-
th. 6. Ne nos inducas in tentationem: hoc est, ne vlla nos
tentatio inuadat, ne, si inuaserit, nos tam debi-
les, vti sumus, vincat. Quo sensu, vt notat Mal-
donatus noster, Christus dixit Matth. 26. 41. Vi-
gilate, & orate, ne intretis in tentationem. Spiritus
promptus est, caro autem infirma. volens nos a Deo
petere, ne vlla in nobis orientur tentationes,
tanquam conscius nostrae infirmitatis & pro-
cliuuitatis ad lapsum, eò quod soleamus delin-
quere, nullâ etiam tentatione impellente, ex no-
stri liberi arbitrij mobilitate & prauorum ha-
bituum ac consuetudinum impulsu. Non orie-
tur autem tentationes eiusmodi, si serid virtuti-
tun acquisitioni & vitiorum extirpationi &
passionum frequentiori, & prauorum habituum
eradicationi, ac sensuum cogitationumque cus-
todiae, & fugae otij intenti erimus, vti solent
esse, qui proficiunt: nam vt promittit S. Chryso-
stomus, si menti cultum diligentem adhiberemus, nul-
la confusio, nulla molestia inueheretur, quamuis Euripo-
quouis turbulentius, sursum & deorsum vitâ nostrâ ia-
staretur.

119. Non, si animus, nunc magis abhorreat a ten-
tationibus, vt perductius ad peccatum, quam
antea. Non est virtus, inquit S. Ambrosius, non posse
peccare, sed nolle: atque ita tenere perseverantiam vo-
luntatis (scilicet auertere a peccato) vt voluntas in-
sanciam, (in qua non peccatur) vsus, imitetur na-
turam, quae scilicet abhorret a rebus sibi contra-
riis, sine vllâ difficultate, & quasi cõnatura-
liter, quodammodo praenueniendo liberam dete-
stationem peccati.

120. Decimo, si nunc, sit maior sensuum mentisque
custodia: ex cuius neglectu multa tentationes
exurgunt. Sunt enim quinque sensus, ait S. Hiero-
nymus, quasi quaedam fenestrae, per quas vitiorum ad
animam introuit est. Sum, inquit S. Gregorius, a-
nimo nostro foramina egrediendi, per quae concupiscentia
habita culum intrat mentis. Mens ergo nostra,
quam Herocles apud Photium, appellat, sensuum
pedagogum, eos custodiat, clausos ad mala ha-
beat: si habet, proficere se indicat.

GAPVT SEPTIMVM.

Notanda quaedam circa tentationes.

121. Notandum hoc loco est, vera esse omnia
quae dixi, spectato ordinario vitâ spiritua-
lis cursu. Verumtamen non semper tentatio-
num vehementia, indicat exiguum in tentatis
pro-

ferm. et
paruo.
1. Reg.
1.1.
1.2.
1.3.
1.4.
1.5.
1.6.
1.7.
1.8.
1.9.
1.10.
1.11.
1.12.
1.13.
1.14.
1.15.
1.16.
1.17.
1.18.
1.19.
1.20.
1.21.
1.22.
1.23.
1.24.
1.25.
1.26.
1.27.
1.28.
1.29.
1.30.
1.31.
1.32.
1.33.
1.34.
1.35.
1.36.
1.37.
1.38.
1.39.
1.40.
1.41.
1.42.
1.43.
1.44.
1.45.
1.46.
1.47.
1.48.
1.49.
1.50.
1.51.
1.52.
1.53.
1.54.
1.55.
1.56.
1.57.
1.58.
1.59.
1.60.
1.61.
1.62.
1.63.
1.64.
1.65.
1.66.
1.67.
1.68.
1.69.
1.70.
1.71.
1.72.
1.73.
1.74.
1.75.
1.76.
1.77.
1.78.
1.79.
1.80.
1.81.
1.82.
1.83.
1.84.
1.85.
1.86.
1.87.
1.88.
1.89.
1.90.
1.91.
1.92.
1.93.
1.94.
1.95.
1.96.
1.97.
1.98.
1.99.
1.100.

1. par. §
procef.
compuls.
118.
Tertull.
& Cyp.
de orat.
Aug. l. de
bo. perf.
cap. 6.
Chryf.
hom. 20.
Aug. in
perf. in
Matth.
119.
Orat. de
prouid.
Dei.
120.
1.8. in
Luc. ca. 8.
121.
1.2. in Io-
uin. c. 4.
1.21. mor.
cap. 2.
Cod. 251.
122.